

ստամբուլի, անդամներ՝ Նասիրբեկ

Իւստիքեթիւնը և Յովսէփ Յովսէփի մասին
այժմեան անհնարաբար քննարկելու արժեք
կրթական քաղաքական Արդիւն Զիտ-
յանով (Իրաւաբան), անդամներ Արդար
Իրաւաբան (Իրաւաբան) և Եւր. Միլիտան (Իրա-
ւաբան) ներկայացրել են դատարանի իրանց
հրապարակումը:

Բուժարկութիւնը հետեւեալ արդիւնքն ու-
նեցաւ. Ստամբուլի (քաղաքային) Ժողովը
ստացաւ 40 պիտակ և 10 սե քուէ, իսկ
մէկը ձեռնարկէ և մնացել. Ստամբուլի
(ներքային) 41 պիտակ և 8 սե, մէկը
ձեռնարկէ. Ստամբուլ (ներքային) 43 պի-
տակ և 6 սե, մէկը ձեռնարկէ. Ֆարաբի-
շաբաթի 44 պիտակ և 6 սե. Ընտրութիւնը
ձայնարկութեամբ ընդունվցը:

Նորընտիր քաղաքային և պարագիւ
է իրաւաբանական մասը, եղել է Զոր և 3-րդ
Պետական Դատարանի անդամ. Ստամբուլի
դուրս է եկել իրաւաբանական ֆակուլտետի
4-րդ կուրսից, պետական ծառայութեան
մէջ չէ եղել. Ստամբուլ և Բաքուի մէջ
էլ ընդարձակ կրթութիւն չեն ստացել,
բայց ծառայութեան մէջ ցոյց են տուել
բաւական չափով. Բաքուի մէջ 7
տարեի եղել է մեր քաղ. դատարանի քարտու-
ղար և դատաստանական պրիւստա շատ տա-
րիներ, իսկ Ստամբուլ երկար տարիներ
վարել է նախագահական վարչութեան և այլ
հիմնարկութիւններում քարտուղարի և այլ
բարձր պաշտօններ հաջորդաբար դիրքով,
պարգևատրվելով իշխանութիւնից զանազան
շքանշաններով:

Նախքան ընտրութիւնները՝ դատարանի հա-
յկ թուրք ձայնարկները առանձին խորհուր-
դակցութիւններ ունեցել համաձայնութեան
գաղութիւններին հարցում. հայերը ցան-
կաբար են յայտնել, որ քաղաքային լի-
նէ ուրիշ ազգութիւնից, բայց թիւերը
հակառակել են, ասելով թէ քանի որ Ստա-
մբուլի մէջ, իրանց ուրիշ ազգի չեն
ընտրել. հայերը ստիպված են եղել համա-
կերպելով քանի որ ուղին-չուրին 2 անգամ
աւելի ձայններով թուրքերը կարող են ա-
մեն ժամանակ իրանց ձեռք ձեռնամանու-
թեամբ անել այն, ինչ որ իրանց հաճե-
լի է:

ԼՈՒՐԻՆ ՓԱՐԱԿԻ ՇՐՋԱՆԻՑ

Առաջիկայ դեկտեմբերի 15-ին Երևանում
փոխ-թիմակարի նախագահութեամբ կայա-
նուցէ և նոյն թիւին ծիւ. դպրոցների ու-
սուցչութեան և հոգաբարձութեան ներկա-
յացողներին ընդհանուր ժողովը՝ քննու-
թեան նիւթներում մեր դպրոցական ներքին
կանոնադրութեան մի քանի էական կետերը
Այդ ժողովին մասնակցելու համար շեք-
շանք ծնական դպրոցների ուսուցչութեան
առաջարկված է ուղարկել մի պատգամա-
ւոր, որի ընտրութեան գործի ղեկավարու-
թիւնը հոգեւոր իշխանութիւնը յանձնարա-
քել էր. Մեծ-Վարդապետի ծիւ. դպրոցի
ուսուցչին է. Ամաստուհին:

Նոյեմ. 17-ին այդ նպատակով կայացաւ
շեքշանքի ուսուցչական ժողովը. Ժողովին
մասնակցում էին Մեծ-Վարդապետի, Լըշ-
յանի, Երզնկայի, Համարյանի և Բեգլարի
ուսուցչները. ժողովը 24 հոգի
Միջանցի նախագահ ընտրվցը. Հ. Ամա-
տուհին, իսկ քարտուղար՝ Գ. Յովսէփի-
սեան:

Նախքան ընտրութեան անցնելու, ժողովը
կարեւոր հարցեր նախապես իր քննու-
թեան բովից անցկացնել հետեւեալ անհա-
հառանցաձեռն ընդհանուր դպրոցական հար-
ցերը.

ա) Ուսուցչական և հոգաբարձական մար-
միններին իրականացնող անհատները և փո-
խարհերութիւնը. բ) Թիմակարի տեսչու-
թիւնը իրականացնող և պարտավորութիւնն
ընդ. Շեքշանքի տեսչաների կարգը. գ) Պատ-
մարտի նորմա. և) Ուսուցչական դրա-
մարդը. զ) Կենսաթոշակ և ուրիշ կարեւոր
կնիքներ:

Որոշման ընտրութեան մասնակցում էր նաև
թիւ. Թ. Ստամբուլի:
Բոլոր հարցերը երկար ծեծվելուց և բազ-
մակողմանի կերպով պարզաբանվելուց յե-
տոյ, կայացրել են համապատասխան որո-
շումներ, որոնցով պէտք է առաջարկել
շեքշանքի ուսուցչական ներկայացուցիչը
Այս գաղափարը ընդարձակ կարգով. միայն
պատգամաւոր ընտրվցը. Հ. Ամատուհին
նոյն օրը թիւ. Թ. Ստամբուլի:
շեքշանքի ուսուցչական համար դատարանից
Մայրենի լեզուի ուսուցչական միջոցի մա-
կին:

Չը նայած, դպրոցային ժողովը հրապար-
կելով իր որոշումը, իր կարգով, բայց և այն-
պէս անհանգիստ բովանդակել էր, որ
նախկին փորձերով հարուստ և ունեղիւն-
քի հայրեր չափազանց հետաքրքրական և
օգտակար:

Հետեւեալ օրը, ուսուցչական միասնա-
մուտ ցանկութեամբ, թիմակարի տեսչին իր
դատարանական լիազօրութեամբ, իր
գործառնականացնող ցոյց տալու համար, տուեց
հայերէն լեզուի II բաժանմունքին մի
փորձական դաս:

Որքան ինձ յայտնի է, մեր թիմակար տե-
սուցչները, զանազան տեղի ու անտեղի պատ-
մարտներով, միշտ խուսափել են ու-
սուցչական համակարգում ժամանակ
փորձական դասեր տալուց, այն ինչ այդ
պարտականութիւնը շարունակ աշխատել
փաթաթել աւելի անփորձ, մասնագիտու-
թեան

Թեան աւելի պակաս ծանօթ և շատ անգամ
պատահական ուսուցչի վրէն, որի պար-
նական դասը՝ քանակաւ օգտւում է տուել:
Մեր տեսչի դասը փառաբանական աղա-
ցուցեց, որ նրանց պատմաբանութեամբ
միասնական անհիմն է և մտաւարկութիւնը
անտեղի:

Անպայման ցանկալի է, որ մեր թիմակար
տեսչներն իրանց տեսական ցուցմունքները
գործնականացնեն հաստատելին, այլապէս
մէկն առանց միւսի շատ թերի է:

Monitor

ԴԱՏԱՍԱՆԱԿԱՆ ԴԱՆԻՔԻՑ

Մոսկով, 16 նոյեմբ.

Երեկ տեղի ունեցող դատարանի առ-
նախով քննվցը հետեւեալ դրոճը.
Չիտ. 20-ին տեղի ունեցող հայ դատութիւն
կեկ-
ղեցական ժխական ժողովում, որին նախա-
գահում էր պ. Փամարեանը, ժողովական-
ները մէկը, Պոլոս Արեւիկան, փոխանակ օ-
րակարգի նիւթի մասին խօսելու, սկսում է
Տէր-Մանուէլեանի տողից նկատում է, թէ
մեկը խրատներ հարկաւոր չեն. Այս խօս-
քի վրա Արեւիկան պատմել է դատար. Վրե-
կեանի և Եր. Մանուէլեանի:

Արեւիկան այս խօսքի վրա՝ ըստ. Ս. Շա-
նապարանի պարմագած հարցում է՝ Մեր
մեկը խեղճում ենք... Տէր-Մանուէլեանի և
Շառնապարանի նկատմամբ թիւնքն իբր
թէ Լաւրի էն դատար. Արեւիկան համար, որ
«Կորցնի հոգեկան հաւատարմութիւն-
ը» և, դատար. Վրե-
կեանի և Շառնապարանի, անուանել նրանց լրտես
և մեթ մարդ, որպիսի բաներին Տէր-
Մանուէլեանը պատասխանում է «ԵՅԵՄԻ
ԼԱՐՈՒՄԻ» բառերով:

Բարձրանում է իրարանցում և ազնու-
նակապետը ստիպվում է ժողովից հեռաց-
նել Արեւիկանից, բայց քա յամարում է,
որ ի վրա և փակում է ժողովը:

Երեկ, հարաւոր դատարանի առնախով
Արեւիկան յանձն առաւ, որ այդ բանը ա-
նել է, արդարանալով որ իրան տալի են
տուել Տէր-Մանուէլեանի և Շառնապարանի
վերջին խօսքերը. Բայց երբ այս հան-
գամանքը չը նկատուի, դատարանի առ-
նախ իբր հայտնու լաւթի, Արեւիկան
սկսեց խօսել անկախ, հակապետի, որից
անարարական դատարանի ներքին և վերջ
այնտեղ հասաւ, որ յայտնեց, թէ ձեռ վա-
ղուց պատրաստվում էր, վաղուց մտածում
էր զրանց վերաբեր. այդ օրն էլ յարմար
դատար. Մեղադրողները իրենց բերած մի
շարք վկայներ (պ. պ. Փամարեան, Ա. Տէր-
Մանուէլեան, Բաճարեան, Բուրիսեան և
Ս. Տէր-Մանուէլեան) համարեցին, որ Տէր-
Մանուէլեան և Շառնապարանի ոչ մի առիթ
չեն տուել Արեւիկանին հայտնու:

Դատարան մեղադրեց Արեւիկանին, որո-
շելով 25 ր. սուգեց կամ 5 օրվա բանտ
Յ. Թադեւսեան

ՇԵՔՇԱՆՔԻ ԼՈՒՐԻՆ

Այն պատգամաւորութիւնը, որ ներ-
կայացաւ երեկ ցերեկով Կովկասի փոխա-
քային ղեկաւորանելու կողմի թիւնքի պա-
տուարը քաղաքացի ընտրվցը. մասին,
բազկացած էր հետեւեալ անձերից. քաղա-
քացիին պատմականորէ իշխ. Ս. Մր-
դութեանց, ձայնարկների Ա. Բաքուից,
Իշխ. Ն. Ե. Արեւիկանից, Պ. Վախիկից,
Ի. Օստրոգորսկից, Ս. Միլիտանից, Իշխ. Լ.
Վախիկից, Ս. Զրէպիկից, Ս. Ստամբու-
լից, Ս. Միլիտանից, Շ. Արեւիկանից-Մանու-
ից, Ս. Միլիտանից, Կ. Եւսեպիանից, Կ.
Անասիկից, Գ. Ժուրուկից, Յ. Ստամբու-
լից, Ս. Լուսինիկից, Գ. Իշխանից, Ս. Իշխանից
և Ս. Միլիտանից. Կովկասի պատգամաւորու-
թեանը ընդունեց շատ պիտակ և յայտնեց
անկող շնորհակալութիւն թիւնքի ազա-
րակութեանը ի դէմս նրա ընտրանքի:

Կովկասի շատ տեղեկաց տեղեկու-
թիւններ են խնդրում այն միջոցների մա-
սին, որոնցով կարելի է կուր մղել համա-
տարած դրոճը (մալարի) հիւսնութեան դէմ:
Այսօր, ուրբաթ, հերթական հանդի-
սաւոր յօւս. Լիւք. Գրական-Գեղարդեանի
Ստանի նուիրվում է բանաստեղծ, մանկա-
վար և թարգմանիչ Գեորգ Բաքուցարեան-
ի յիշատակին. Անգարան և պատմած ծիւ-
գիր բացառապէս Գեորգ Բաքուցարեանի
երգերը և թարգմանութիւնները: Հանդէսը
կը բացվի Շոպենով (դաշնակ) Այս Դու-
նոյի երաժշտ. ժամանակ օպերայի (զուեւ)
լարուր գործիքը. Օրէնքի կոյս (արտա-
տուրութիւն), Բուր Կարաշ, «Կիւնի» Տէր
օպերաները (Երգ և նուագ): Բուրեղի և
գերմաներն հակիրճ կինոպրոյեկտին և
քաղաքականի Գեորգ Բաքուցարեանի
և այս քոյց նրա գործունէութեան և
էպիպիլ շուրջ:

Ստացած Ռուսաց Կայսերական Աշ-
խարհաբան Ընկերութեան Կովկասեան
ձիւղի տեղեկագիրը 1913-1914 թ. առաջին
համարը, որի մէջ լինելու այլ յօդուածներ,
գետնը և ճիւղի նախկին քարտուղար,
հանգուցալ Բ. Պաշկեւիկի, կենսագրութիւնը
և պատմելը: Ինչպէս յայտնի է, Պաշկեւիկը
վախճանվց այս տարի սեպտ. 7-ին և նրա
կրօնաւոր շատ զգալի էր Ընկերութեան
համար: Նա իր կրթութիւնը ստացել էր
Մոսկովի պատմական-կրօնաբանական ֆա-
կուլտետում և ընտրվց էր Ընկերութեան

Իսկական անդամ 1898 թ.ին. Ունի մի
շարք գործունէութիւն: Նա շատ լաւ ծանօթ էր
և հայերէնին. թարգմանիչ և հայ բանա-
ստեղծների մի քանի երկեր, Շառնապար-
անի Գրական Կենտրոնը, Նա ռուս. և բանա-
ստեղծական տաղանդ Տեղեկագիրը երևում
է, որ ձիւղը 1913 թ. ունեցել է 107 իս-
կական անդամ, որոնցից հայեր 8 հոգի,
այն է՝ Զ. Առաքելեան, Ար. Իրաւանի, Ալեք.
Եւսեպիան, Ար. Փ. Ստ. Ներսիսեան, Ար.
Բաճարեան և Յ. Ստամբուլեան:

Արցիկայի թիւնքի մի քանի թիւնքի
Ժուրնալիստների ընկերութեան վարչու-
թեանը դրական դատ կազմել իր վերջին
«Ունի» պիտակի հերթական վրա:
Բաքուցարեանը հարուստ Ա. Առաքելեանը
յանձն է տուել իրաւաբանի պէս ժողովա-
ծում, որ լայն է տեսնու. Բաքուի Կուր-
տուրական Միութեան նախաձեռնութեամբ,
և որի մէջ լինելու է հանգուցեալ կուս.
Ստամբուլեանի կենսագրութիւնը և ցոյց տուած
ազգային-հասարակական-կուլտուրական գոր-
ծունէութիւնը: Ժողովածուի աղբիւրը
ստանալու է կուս. Միութեան գրեւորա-
տեանական սեկցիան:

Թիւնքի շայտը Նախաձեռնական Ընկե-
րութիւնը Վրաց Արեւիկանի թատրո-
նում դիւտ. 18-ին կազմակերպում է հա-
մարդ օրինաւոր և խմբական բաժնիներով
Կուսակցութիւնը և ի միջի այլոց. Ա. Ստամբու-
լեանի, Գ. Կարապետեանի, Կարապետեանի
նախնի արեւելեան ընտր. ունեցող երկերի,
երգերի և խումբ օրինաւոր հետ առաջին
անգամ Մոս. Միլիտանի «Արեւիկան» աղ-
բային առանդութիւնը խօսք յուշ. Թուր-
անեան, և ժողովական միջոցի երգեր:

Բ. Ստ. թիւնքից Բաքուցարեան հե-
ռադիւս է. «Վարդապետ աննայցի և առաջ
բերել քաղաքացիները քաղաքային վարչու-
թեանը օրինականութեան դասեր տալը:
Հիւսնացած էր ձայնակաճէն քաղաքային կու-
լտուրային վարչութիւնը դիւտը քաղաքա-
պետին խնդրելով վարչական կարող պատ-
մի սկսեալ լիւստին ըստ հարաւորութեան
խառն Գաղաքացիական պատմականից, որ
հարաւոր չէ գտնու. Գեորգ վարչական
աղբիւրութեան, դատարանի իրաւաբանութեանը
կարողութեանը դիւտը դատարանի տալով
վարչականութեանը Գեորգ վարչական
նիւթից ք. պատմ. 139-րդ յօդուածը վրա,
որով նա կարող է պատասխանատուութեան
նիւթից ձայնակաճէն»:

Ստացած Մատրոպոլից Ս. քառ. Տէր-
Մանուէլեանի կազմած և հրատարակած
ուսուցչական ձայն-Կուսակցական Ստացվցը
1914 թ.ին համար Բաքուի գլուս օրացուցա-
յին բաժնից, զետեղված են և յօդուածներ
հայոց եկեղեցու և նրա դատարանական
կողմից միայն թարգմանութիւններ Բաքու-
ից, Յ. Ստամբուլեանից, Ար. Ստամբուլեան-
ից, Ի. Ստամբուլեանից, Ե. Ստամբուլեան-
ից, Ինչպէս և արանց պատմութիւնը: Ամ-
բողիւնեանը թարգմանված է Կուսակցու-
թեանը և Կուսակցութեանը ձայնակաճէն
հիւսնը, որ աղբիւր անցաւ տարւ «Մշակ»
մէջ: Հետագայում են նաև հանգուցեալներ Յ.
Տէր-Մանուէլեանի և Ար. Գալաթեանի պատ-
կանները Ստացվցը կազմված է խումբով
և կարող է օգտակար լինել մասնաւոր այն
հայերին, որոնք մտաւցել են մայրենի լե-
զուն:

Թիւնքի քաղաքը 1914 թ. երկմոր
հաշիւկը կազմում է 3,426,031 ր. 87 կ.:
Յօդուած առ յօդուած քննութիւնը աւարտ-
ված է:

Քաղաքային հոգեկան հիւսնային ա-
պատմական կառավարչ. ըս. Գեղարդեանի
կազմում է պատմաբանի և բուժարարի նոր
շեք կառուցանելու նախաշրջը: Այս օրին
մի մասնաժողով կը դրան այս տեղը, որ
կառուցվելու է նոր շէք:

Ա. Բաքուի նախապետութեամբ կա-
յացաւ ժողովական ընկերացիւնների ըն-
կերութեան անդամների ընդհանուր ժողովը:
Ժողովը ընտրեց հայ, ռուս և վրացի սեկ-
ցիաներ և մշակեց ընկերացիութեան լի-
թիւնների հասակաւորների և երկնայինի
համար:

Նոյեմ. 27-ին, երեկ. ժամը 6-1/2-ին
Ստամբուլի միջապատ փող. Ձ. 21 ասնը Անա-
տարա Սեդրաբեկյան դիւղի տեղ կայացաւ
խմբ. մեծ շարիւղ քաղաք. Թուրքական
շուտափող. օգնութեան կազմով եկած
բրիգադը հասցեց առաջին օգնութիւնը
Երկրաշարժի նա ըստված է իր տեղը:

Գաղտնի ստորնալուծիւնը կայանա-
ւորել է 16 տարեկան անգործ Ռաւաշ-
Նալանդեանին, որ իր ժողովը և իր բազ-
մաթիւ անձերից կատարել է շատ գործութիւ-
ններ, դատարանութիւններ Յիւրիկ Նալ-
անդեանի ցուցմունքով կայանաւորված են
նաև մի քանի անձեր, որոնց վաճառիկ
է եղել ինչպիսի Նալանդեանի իր գործացած
ապրանքները:

Ստացված է մի անդամից 1 րուրի
յօդուած Շուշանի լեւոնեանի (տես Մշակ)
№ 260):

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՎՐԱՅ ԻՐԱՎԱՆՈՒ-

Թիւնքից

Նախքան ընտան ժողովը 3000 անհի-
քարձրութեան վրա՝ երկան են հանված հին
աւերակներ: Ինչպէս երևում է, այս տե-
ղում հին ժամանակները ապրելու են եղել

վրացիներ Երևում են նոյնպէս եկեղեցու
աւերակներ, որի վրա եղած խաչը դեռ
կանգուն է մնացել: Կարծես են նաև եկե-
ղեցու փայտէ մասերը: Մտադրութիւն կայ
գէպի այս աւերակները մի էկսկուրսիա
կազմակերպել յիշել վայրի գետական ու-
սուցչականութեան համար:

Վրաց մէկ Գրագիտութիւն Տարածող
Ընկ. ընդհանուր ժողովում, որ կայացաւ
վերջերս, վարչութիւնը յայտարարել է, որ
ինքը հարաւորութիւն չունի բանկից գնե-
լու իրա ձայնակաճէն երեւմն պատկա-
յին անուրդի հանդէ: Այսօրեան յայտարա-
րութիւնը առաջ է բերել մեծ իրաւաբանու-
միջոցակները շէքում, որոնցից մի
խումբ պարտաւորեցել է Ընկ. վարչու-
թեանը ամեն միջոց ձեռք առնել, որպէս
չիւղա տուել Ընկերութեան ձեռքից դուրս
էլ գալ, որպիսի հրահանգի է կատար ան-
ման համար՝ վարչութիւնը խաղացել է
ամեն տեսակ ճիւղ ու շնք թափել:

Մի քանի տարի առաջ արտեր դատա-
պարտված և վերջերս միայն թիւնքի տե-
ղափակված ու ծանրապէս հիւսնացած
վրաց բանաստեղծ Իրեւիկան Երգչիւն
վրացի հասարակութեան ցոյց տուած նիւ-
թիւնն առատաւորելու նուիրաբերութեան
ընդունի ներկայումս բժշկվում է Ստամբու-
լեան անտուրեանից մէկուտ: Բանաստեղծի
փախել (որ խմբագիրն է վրաց Մախ.
Գալեթի) լրագիր և որը վերջերս հիւսնող
բանաստեղծին առաջնորդեց (Ստամբուլ) ա-
սիւղով՝ հիւսնող ներկայիս իրան աւելի
լաւ է դրած և յոյս կայ թէ կատարեա-
լան էլ ըստվի:

Վրաց բնիկ վրա մօտ ժամանակներս
կը խաղացվի վրաց ծերունազաւք բանա-
ստեղծ Արիկ Մէրիթիւն մի նոր պիտակ,
որը կրում է Ստիվարտի (սէր) խորա-
գրութիւն:

Վրաց գրականագէտներն ու լրագրող-
ները վերջերս մեծ ուշադրութեան են ար-
ժանացրել Շոքա Բուրաթիւի «Ընկերակի»
Տիւստանի» պոէմին, որի նկատմամբ գեր-
վում են նորանոր ուսումնասիրութիւններ,
քննարկումներ, արվում են այլալի
հրատարակութիւններ: Վրացի գրականագ-
էտ-պատմաբան Սարգիս Կակաբաճէն ձեռ-
նամուկ է եղել կազմել և հրատարակել յի-
շու պոէմի վրա նկատաւ հրատարակութիւնը,
որն իր մէջ կը պարունակէ բազմաթիւ
նկարներ և նկատաւ ունեւարկով, որ այն
հրատարակութիւնը թանգ է նստելու և որ
կազմ բաժանորդագիրից գրաւած բոլոր-
ւոր անկարելի է այն շէքը հրատարակու-
թեանը գործի ի կատար անել, Ա. Կակաբա-
ճէն մտաւոր է Կարտանի պատմութեան
այլալի ժամանակներ մասին հրապարակային
գաղափարութիւններ կարող թիւնքիւն,
Գրեթայիսում և Բաքուում: Առաջին դա-
սախտութիւնը տեղի կունենայ թիւնքիւն,
գեղեցիկներ 2-ին, և կրում է Վրաստանը
Հիւսնով II-ի ժամանակը խորագիրը:
Հիւսնով III-ի ժամանակը խորագիրը:
Վրաստանի փառաբանը Գալաթեանի
որ

